

BUDA-PESTA

9 Mart. st. v.
21 Mart. st. n.

Va esi duminec'a.

Redact.: strad'a Havas nr.1.

Nr. 10.

Anulu XI.
1875.

Pretulu pe unu anu 10 fl.
Pentru Romani'a 2 galbeni.

Amoru si patria.

Colo josu in poenitia
Este-o dalba casulitia,
Si in giuru de cas'a dalba
Se estinde cá o salba
O gradina verde, lina,
Totu cu flori voióse plina;
Ér in mijlocu de gradina
Se inaltia catra nori
Pomi frumosi, incantatori,
Arbori verdi si plini de flori.
Dar sub arbori ce se vede?
Unu frundiariu umbrosu si verde,
Unu locu dulce de recóre,
Unu locasiu de dînisióre!...

* * *
Intr'o dulce demanétia
Colo 'n gradin'a marétia,
In frundiariulu de recóre,
Intre flori mirositórie :
Stá doiosu si eu tristétia
Unu voinicu frumosu la facia,
Si-o copila 'ncantatória,
Mandra, dalba, cá o flóre!...

„Ah!... tu mergi, me lasi, baditia!?...
(Dice mandr'a copilitia.)

Ah! tu lasi inbitulu traiu,
Si te duci din acestu plaiu!?...

Ce frumóse-su tóte!...
Chiar acuma si-scóte
Auriulu sóre
Fati'a lucitóre,
Dintre vechii munti
Negri si carunti...
Prin poén'a blanda
Mii de paseri canta
Si prin gradinióra
Mii de fluturi sbóra!...
Vesel'a gradina,
Si poén'a lina
Pare-ti cà-i unu plaiu
Din ceresculu raiu!...
Mandrii fluturei
Par' cà-su angerei...
Paserile dragi
Par' cà-su angerasi...
Si canteculu loru
Par' cà-i versu de doru,
Séu unu dulce graiu
Din frumosulu raiu!...

Tóte-su mandre pe sub sóre!
Tóte-su dulci si rapitóre!...
Ah!... si totu-si, cum se póte,
Cá sè lasi aceste tóte?

Cá sè lasi iubitulú traiu,
Si sè mergi din ace-tu plaiu ?
Cá sè lasi aceste lunci,
Si in lume sè te duci? ...
.....
O, baditia, angeru dulce!
Stai, ah! stai si nu te duce!“ ...

„Angeru mandru de dulcétia!
(Dice dinsulu cu tristétia,
Sarutandu-o linu in facia)
Tóte-su mandre pe sub sóre!
Tóte-su dulci si rapitóre! ...

Vesel'a gradina
Si poén'a lina,
Pare-mi cà-i unu plaiu
Din ceresculu raiu! ...
Èr tu copilióra
Esti o dinisióra! ...
Fati'a-ti iubitóre
Pare-mi cà-i unu sóre ...

Si cu tine alu meu traiu
E mai dulce cá si 'n raiu! ...

.....
Ah! ... dar ce mi-ajunge mie
Acestu raiu de veselie ?
Ce mi-ajungu aceste lunci,
Acestu trainu cu dile dulci? ...
Tóte — aceste mi-sunt amara,
Candu eu vedu cà a mea tíera
N'are di de veselía,
Ci suspina in robía! ...
Tóte-aceste mi-sunt urite,
Candu eu vedu, cà a mea ginte
N'are dile de placere,
Ci suspina in dorere! ...
Nu plange dar angeru dulce!
Eu in lupta me voiu duce,
Voiu luptá cu barbatia
Pentru ginte si mosia:
Dar acusi o óra dulce
Din batái me va aduce!
Si-apoi cine va fi óre
Mai ferice pe sub sóre,
Cá si noi, o scumpa flóre?“ ...

Astu-felu dice elu cu dulce,
Si voiesce a se duce.
Dar copil'a plange, plange,
Si cu focu in bratie lu-stringe.

„Ah! tu angeru scumpu alu meu!
Ce sè facu acuma eu? ...
Ce-mi ajunge acum mie
Acestu plaiu de veselie ?

Ce folosu de floricele,
De pomuti si paserele :
Déca tu, baditia dulce
De p'aice te vei duce? ...
Fluturasii sboratori
Voru fugi de-a mele flori,
Florile-mi se voru uscá,
Déca tu me vei lasá!
Paserile mandre, dulci,
Nu-mi voru mai cantá prin lunci,
De voru scí, cà tu te duci!
Pentru mine acestu plaiu
Nu va fi mai multu unu raiu :
Ci unu iadu cumplitu de gele,
De doreri si plansuri grele! ...
.....
O baditia, angeru dulce!
Stai, ah! stai si nu te duce!“ ...“

„Scump'a mea, tu angeru blandu!
(Dice elu de nou oftandu.)
Dulce-i versulu linu de doru!
Dulce-i glasulu de amoru!
Dar candu gintea e 'n robie,
Multu mai dulce mi-pare mie
Glasulu tristu de batalie! ...

.....
Eu in lupta me voiu duce!
Dar acusi o óra dulce
Din batái me va aduce :
Si-apoi cine va fi óre
Mai ferice pe sub sóre,
Cá si noi, o scumpa flóre?“ ...“

.....
Astu-felu dice cu 'ntristare
Si cá ventulu, iute sare
P'unu calu ageru fara splina,
Si lasandu casuti'a lina,
Se departa si se perde
Peste campu in codrulu verde.
Èr copil'a plange, plange,
Sinnu-i tristu de doru se frange,
Totu suspina si d'odata
Cade 'n érba lesinata ...

* * *

Unde-i dómne, unde-i óre
Dragulu mandrei fetisióre?
Unde-i mandrulu voinicelu,
Dragulu fetei tinerelu? ...
Colo susu prin codrii verdi,
P'ntre munti si prin livedi
Trece dinsulu totu sborandu,

Cá unu vulturu, cá unu ventu!...
 Plaiuri dulci, poeni amate,
 Dupa elu remanu departe,
 Si cum merge, 'n a sa cale,
 Lunci si codri, munti si vale:
 Tóte, tóte plangu cu jale!...
 „Stai voinice, nu te duce!
 (I graiesce lunc'a dulce.)
 Cà-ci pe candu tu de la tiéra
 Vei veni p'aice éra:
 Mandr'a ta cu veselu grain
 Va fi dusa colo 'n raiu!“

„Stai voinice! (codru i dice.)
 Nu lasá unu traiu ferice!
 Cà-ci pe candu tu de la lupta
 Vei veni cu spad'a rupta:
 Mandruliti'a-ti iubitóre
 Va fi dusa colo 'n sóre!“

„Stai baditia, nu te duce!
 (Par' cà i-striga mandr'a dulce),
 Ah, tu angeru scumpu alu meu!
 Stai, cà-ci moriu de dorulu teu!

Dar elu merge mai nainte...
 Cà-ci elu sci, cà pentru ginte,
 Pentru tiéra si mosia
 Avemu sacra detoria
 Se gertfimu intr'unu momentu
 Totu ce noi avemu mai santu,
 Si mai dulce pre pamentu:
 Bani, poteri, amoru, avere,
 Si viétia, candu se cere!...

Sinu-i tristu cu doru se bate.
 Dar 'elu merge mai departe,
 Pintre munti elu totu pasiesce,
 Si 'ntru sine — asiè graiesce:

„Dulce-i versulu linu de doru!
 Dulce-i glasulu de amoru!...
 Dar candu gintea e 'n robie:
 Multu mai dulce mi-pare mie
 Glasulu tristu de batalie!...
 Eu in lupta me voi duce!
 Dar acusi unu angeru dulce
 Din batai me va aduce:
 Si-apoi cine va fi óre
 Mai ferice pe sub sóre
 Cá si eu si scump'a-mi fióre?...

Petru Dulfu.

C u n u n ' a.

— Novela poporala. —

(Fine.)

In capetulu satului Luputiu si Tóderu i
 asceptá cu nerabdare.

— Mei Tódere, — sioptesce Luputiu, —
 fét'a ace'a inca ne-a pacali, ne-a face de rusine,
 n'a voi sè fuga, cà de multu i asceptámu; uita-
 te câtu de susu e lun'a, acusi e mediulu
 noptii.

— Bá a veni, — respunde Tóderu cu so-
 cotéla, cà lu-iubesce pe Florea, apoi dragostea
 si dorulu te duce... precum ventulu duce pul-
 berea — — —

Se audu pasi apropiandu-se si Tóderu si-
 intrerupse vorbirea si asculta.

Erá Florea cu Anitia. Veniau cu precau-
 tiune si cu pasi lini. Luputiu li-a mersu ina-
 inte dicandu-le:

— Norocu! norocu bunu se dea Ddieu!

— Dea Ddieu! dice si Tóderu.

Florea nu le-a respunsu nimicu, Anitia a
 sioptitu in linu, privindu la ceriu.

— Dà-ne dómne!

— No fetiori, curundu, cà n'avemu timpu
 de perdutu, — dice Luputiu, — blemu, se mer-
 gemu grigindu pana vomu fi intre hotara, apoi
 déca am scapatu odata ni lumea pe mana.

Si s'au pornitu cu totii tacédu si cuge-
 tandu.

Florea cu Anitia merge inainte si Tóderu
 cu Luputiu dupa ei.

Candu au ajunsu intre hotara la padu-
 rice, au statu se odihnésca. S'a asediatu cu
 totii pe pasisce de o lature de drumu dupa
 nesce tufe crengóse si dese.

— Se odihnimu nuntasiloru, — dîce Lu-
 putiu cu umorulu lui indatinatu.

Lun'a luminá pomposu, stelele, — — —
 fericirea li surideau miriloru. Dá, Florea si
 Anitia erau miri. Ei s'au insocitu, si-au datu
 man'a, din indemnulu simtieminteloru curate,
 din iubire... Dinsii pretiuiau iubirea peste
 totu!

Toti patru erau tacuti. Si vorbitoriulu Lu-
 putiu numai intr'unu tardiu si-a mai deschisu
 gur'a, imbarbatandu pe Anitia.

— Tóte voru fi bine. Mane m'oiu rentórcce
 si m'oiu duce la Constantinu lui Timofteiu, —
 vorbiá elu, — te-oiu peti Anitia precum se
 cere pe sém'a lui Florea. Elu a fi silitu se te
 dea. Apói si tu te-i rentórcce a casa, s'a face
 credinti'a si dupa ace'a nunt'a. Atunci omu fi
 mai veselí cu totii. Si acú se mergemu...

S'au scolatu si si-au continuatu calea.

Anitia s'a mai mangaiatu si Florea nutriá cea mai buna sperantia pentru vítoriu. La câti nu li-a succesu acést'a proba? Apoi lui i-a spusu vragitórea cà e cu: norocu, éra Anitiei i s'a aretatu cu cunun'a, cà s'a maritá... Totu atâte-a semne bune! Numai rezultatulu de ar fi bunu...

Pe candu s'a ivitu diorile Anitia erá asiédiata la sor'a lui Florea, si asceptá cu nerabdare descurearea lucrurilor...

Luputiu s'a rentorsu sè le descurece. Apoi lui pana acù tóte i-au succesu.

De i-ar succede si cu acést'a ocaziune, se póta realisá visulu dulce a dóue anime iubítóre, cari sunt demne de o fericire neconturbata...

VII.

In alta di demanétia Constantinu lui Timofteiu insedar si-cautá fét'a, nu erá cá 'n palma.

Nimene nu-i poteá dá deslucire cà unde-e. O cautá pe la vecini, o strigá pe totu loculu, nicairi nu erá...

De catra séra s'a rentorsu Luputiu, cá sè tocméscá tréb'a, se o petiéscá — si atunci s'a latitu scirea in satu, cà Anitia a fugitu adi nópte cu Florea.

— No, invetiatoriulu póte suflá 'n focu; — diceau ómenii. — Sciut'am cà asié va pati.

Constantinu lui Timofteiu erá neimpacatu si invetiatoriulu maniosu. Ei sunt cei mai de cinste ómeni in satu, si acésta batjocura nu o potu suferí, acést'a ar fi o rusine pèntru dinsii.

Luputiu n'a potutu ispraví nimicu, n'a potutu impacá pe bocotanulu Constantinu lui Timofteiu. L'a alungatu din casa.

Apoi a facutu sfatu cu invetiatoriulu si cu notariulu, cà cum sè-si castige fét'a inderetru, cum sè-si spele rusinea acést'a.

Resultatulu intieleptu a fostu: se faca aretarea la tribunalu cà Florea a furatu mirés'a, bá muierea — invetiatoriului.

— Dá, acésta rusine nu vomu suferí-o, — dicea dlu invetiatoriu maniosu, se ceremu satisfactiune de la lege.

— Sè-lu dàmu in man'a legei, — aprobà notariulu.

— Sè-lu bagàmu in temnitia, — strigà Constantinu lui Timofteiu, cu ambitiune vatemata.

Si ce au hotaritu au si efeptuitu. Dlu inve-

tiatoriu, cà omu carturariu, a scrisu o aretare lunga la tribunalu, in care a descriu cu colori negre cà ce crima a facutu Florea; si cà in satulu loru nu e siguritaea persónei, de cumva acestu omu periculosu nu va fi pedepsitu.

Tribunalulu a ronduitu cercetarea, — si fiindu cà Florea n'a negatu, si martorii au doveditu fapt'a, Florea a fostu trasu in procesu eriminalu si judecatu la temnitia pèntru crim'a rapirei.

Advocatulu lui indesiertu a vorbitu judecatoriloru, cà fapt'a nu e crima, acést'a e o dantina vechia la poporu, fara nici o intentiune rea. Tóte au fostu insedaru!

Judecatorii straini n'au cunoscutu datin'a poporale ei s'au tienutu orbisiu de lege. Si in §. 69 din codicile penale e scrisu: cà cine rapesce fét'a fara invoiéla parintiloru, de si pèntru scopulu casatoriei, comite fapt'a punibila a rapirei de persóna; si prin urmare pe Florea l'a judecatu la temnitia pe unu anu.

Elu suferiá cu tolerantia pedéps'a nemeritata, si asceptá finea anului... Asceptá, cà-ci si Anitia i-a promisú cà va asceptá dupa elu. Inca aveá sperantia se fia fericitu...

Erá convinsu, cà Anitia lu-iubesce, si scéle cà altulú nu va luá-o. Dá scéle, cà pe féta fugita, — pe fét'a gresita — nimene nu o petiesce.

— Anitia séu va fi a mea, séu va remané féta 'n peru, — si-diceá elu mangaiandu-se. — Apoi si-numerá septemanele si dilele, candu va scapá din prinsóre.

Si speranti'a acést'a i indulciá dilele amare, i luminá inchisórea intunecósa si-i aliná dorerile animei.

Numai de nu s'ar insielá si acum; cà-ci nimicu nu-i siguru sub sóre!...

VIII.

Anitia fu redusa la cas'a parintiésca.

Ea si-petreceá dilele in monotonia si in plangere. Tóte placerile vietii se departau de ea. Tatalu seu o blastemá pèntru rusinea ce i-a facutu, si ómenii o despretiuiiau. Invetiatoriulu si-a recerutu anelulu de credintia. O anima, unu sufletu erá, care o iubiá inca, dar acest'a erá departe... gemeá in inchisórea intunecósa.

Dilele i erau triste, si vítoriuulu intunecosu — — — speranti'a dubia. Fetele se feriau de ea si fetorii o incungiurau.

Amara sórte are o féta — gresita!...

A trecut unu anu plinu de suferintie.

Si aretarea superstitiósá s'a implinitu intr'unu modu grozavu.

— Cunun'a Anitiei a picatu josu, — diceau ómenii. Si aveau dreptu.

A facutu unu pasiu gresitu, si prin acest'a s'a departatu de ea onórea — si fericirea.

• Déca vre-o féta in relatiunile sale amoroése aluneca de pe calea virtutii; e cea mai despretiuita fiintia; si despre acea dice poporulu condusu de simtiulu inea ne stricatu alu virtutii strabune cà:

— I-a picatu cunun'a!

Si Anita in decursulu unui anu s'a maritatu.

Asié i s'a sftitu si prin cunun'a de la Saene. Dá, ea s'a maritatu, in locu de biserica a intratu in momentu, cunun'a nu i-a pus'o pe capu, ci pe sicru — — —

Suferintiele animei, despretiuirea ómeniloru i-au curmatu dilele, i-au stinsu viéti'a —

A intratu in biserica, de unde, nu se va rentóree cá nevésta . . . ci cá unu spiritu primbatoriu . . . in órele tainice a le noptii . . .

Sunt suflete, cari nici in mormentu nu au odihna! . . . Se rentóree la cei vfi, a cere satisfactiune pentru nedreptatile ce li s'au facutu . . . Asié crede poporulu. Si are dreptu! Acestu spiritu e — consciinti'a.

Spiritulu Anitiei in órele tainice ale noptiloru line se rentóree la Constantinu lui Timofteiu, si-lu blastema, cà i-a statu in calea fericirei, — — — a despartit'o de acell'a, pe care lu-iubiá si prin care ar fi fostu fericita . . . Lu-mustrá necontentu consciinti'a.

Anitia a avutu dóue defecte: a iubitu cu passiune si a crediutu in superstitiune; aceste i-au causatu nefericirea — mórtea.

Passiunea nici odata nu produce fericire, si nenorocirea mai totu-de-una vine din credinti'a desiérta.

Se ne ferimu de amendóue!

A trecut unu anu, si Florea nu s'a mai rentorsu. A auditu de intemplarea Anitiei si scapandu din prinsóre s'a dusu — in lume.

Alesandru Onaciu.

Ce plangu?

Ce plangu? . . . Eu plangu viéti'a ce 'n mine se slabesce . . .

Eu plangu a mea junetia ce chinu-a vestejitu!

Eu plangu dile trecute si plansu-mi mereu cresce . . .

Eu plangu unu angeru dulce, unu angeru multu iubitu

Ce plangu? . . . Eu plangu unu tata si doi prieteni care

In prima-vér'a vietiei vediutu-i-am morindu!

Ilusii si sperantie le plangu cu infocare

Si inim'a-mi ce merge din ce in ce 'mpetrindu!

Ce plangu? . . . Eu plangu o musa ce simtu cà me delasa . . .

Si lir'a-mi ce-abiá póte unu sunetu a mai dá!

Eu plangu atâtea rele ce sufletu-mi apasa;

Eu plangu cà pe mormentu-mi putini voru lacremá.

Ce plangu? . . . Eu mi-plangu tiér'a ce zace in sclavia,

Eu plangu vediundu romanulu cà siede 'ngenunchiatu!

Eu plangu candu vediu strainulu cà ride cu trufa,

Sdrobindu pe fii Romei, — strainulu celu ingratu!

Eu plangu vediundu curtenii in gloria, marire . . .

Eu plangu vediundu onestulu cà n'are ce manca!

Vediendu lingusitorii cà sunt in fericire

Si vinu fara sfala poporu-a insultá!

Eu plangu vediundu orfanulu lipsitu de ajutóre,

Mai, mai, fara vestminte cà tremura in geru! . . .

Eu plangu, cà-ci vediu dreptatea c'aici in lume móre,

Si nu seiu déca s'afia ori nu se afla 'n ceru!

Ce plangu? . . . Eu plangu cà omulu nutresce numai ura . . .

Cà omu pe omu se rupe cà lupii între ei!

Eu plangu, vai! cà virtutea din vécuri ce trecura

Nu a lasatu in urma-i nici câte-va scânteii!

Eu plangu cà totulu merge mereu spre decadintia . . .

Suit'am noi pe munte, acuma ne dâmu josu!!

Eu plangu si 'n totu minutulu va plange-a mea fiintia

Cà omulu cu câtu trece se face mai ferosu?

Ce plangu acuma spus'-am, si-o spunu inea odata:

Plangu tiér'a in sclavia, plangu totu ce am pierdutu

Plangu lir'a-mi c'abiá suna; justiti'a 'nmormentata,

Si plangu poporulu nostru cà zace abatutu!

Alesandru A. Macedonschi.

Podometrulu.

Nu-i nimene care se nu fia curiosu se scéte, pe candu merge, drumulu ce a facutu, si ce distantia a calcatu intr'o di. Spre a mesurá drumulu facutu, mijloculu celu mai simplu este de sicuru numererea pasiloru. Pasulu ordinaru este de 65 centimetre. Dar trebuie se marturisimu cà metod'a acést'a este desgustátóre; se póte cine-va incelé fórté usioru la numerarea pasiloru, candu zumerulu loru cresce, si nu se póte cine-va astringe, déca percurge o distantia lunga, scé numere tóta diu'a. Lu-

crarea aru fi multu mai simpla déca vre-unu instrumentu s'aru insarcină se faca acésta tréba si se numere in locu-ti. Astu-felu la urma nu s'aru observá de câtu totalulu si s'aru scí drumulu facutu.

Er acestu instrumentu esiste, este chiar botezatu, este podometrulu. — Inventiunea nu e nóua, dar numai de curendu a intratu in domeniulu publicu. Unu opticu ingeniosu, d. Lafontaine, a facutu din podometru unu aparatu micu comodu, care are mai alesu meritulu d'a fi la indemana tuturoru.

Este mare cá unu orologiu, si se atérna de chiatóre séu de posunarelulu pantaloniloru. Odata instrumentulu prinsu, — nu mai póte face cine-va unu pasu fara se fia notatu; este cu nepotintia a merge de la o parte la cea-lalta a camerei fara ca podometrulu se nu inregistreze miscarea. Nu se póte crede câti pasi uitati face cine-va pe di. Multe persóne, fara se bage de séma, percurgu astu-felu-chilometre in apartamentulu loru. Dar cele ce frecuentéza museele!

Instrumentulu nu se întórce nici odata; elu e totu-de-una gat'a a functioná. Merge cine-va iute, merge si elu iute; merge incetu, si elu merge mai incetu; te urméza cá umbr'a si-ti fotografiéza intru câtu-va diferitele miscari. Secretulu acestui controloru micu a miscariloru nóstre este usioru de aflatu; nu este mecanismu mai simplu. Sè-si imagineze cine va unu orologiu de argintu, unu singuru acu preamblandu-se pe cadranu; divisisiunile, in locu de-a aretá órele, aréta kilometrele. Eca aspectulu esterióre. In interióre, se ne inchipuimu unu ciocanu micu asiediatu orizontale si fisatu liberu la capetulu manecii, astu-felu cá sè se redice si sè se scobóre la cea mai mica scuturatura. La fia-care oscilatiune a corpului, ciocanulu se lasa 'n josu; unu resortu micu lu-aduce in positiunea sa primitiva, si se produce astu-felu o seria de scoborire a ciocanului la fia-care pasu. Aceste miscari facu se amble o córda imbucata c'o róta dintiata. Invertírea rotii se traduce ochiului prin schimbarea acului pe cadranu. Déca merge cine-va iute, ciocanasiulu bate iute; de merge incetu, si elu se redica incetu. Pe câte loviture, pe atátia pasi inregistrati.

Instrumentulu nu dá de câtu numerulu pasiloru, si nu distanti'a in realitate; dar, déca pasulu e regulatu, se póte deduce distanti'a destulu de esactu. Unu siurubasiu permite regularea functionarii acestu-a, care variéza putínu cu fia-care individu. Candranulu e di-

visatu in 12 kilometri. Spre a se vedé déca podometrulu este bine regulatu, se percurge 1 kilometru si se vede déca aculu se opresce bine la antái'a divisiune. La unu kilometru erórea n'a trecutú nici-odata de 60 metri.

Podometrulu nu ofere numai unu interesu de curiositate. Elu da pentru oficiari si ingeniari unu mijlocu, déca nu esactu, celu putínu aprosimativu, pentru determinarea distantiilor: permite a constata variatiunile vitesei unei trupe in mersu. Acum, candu nu se póte de ajunsu recomandá juniloru a se familiarisá cu notiunea esacta a distantiilor, cu metodele topografice elementare, practice, totu-de-una utile de a fi cunoscute, podometrulu ne pare cá va face nesce adeverate servitie.

H. P.

Esentia de rose.

Déca existe vr'o tíera mai apta pentru a inspirá pe poetii oriintali, de buna-sama cá e valea Kezanlik, situata 'n partea de miéda-di a muntiloru Balcani in Rumeli'a. Podóba mai feerica de prima-véra s'aru poté dice cá mai nu s'a vediutu vr'o-odata. Pe câtu póte coprinde ochiulu nu se vedu de câtu rose inflorite. Ingradirile suntu intiesate, stancele disparu sub buchetele loru.

Cu multu inainte de cucerirea Andriano-polei de Amurat I, in secululu alu 14-lea, rosele din Kezanlik erau deja celebre si esentia estrasa dintr'insele rivalisá cu cea din Persi'a si Egiptu. Pana si adi, locuitorii acestei vái nu trajescu de câtu cu distilarea uleiului de rosa. Eca câte-va amenunte despre cultur'a acestei flori si despre fabricarea esentiei.

Rosele rosii si rosele albe din Kio crescú de sine pe cóstele muntiloru Balcani. Spre a li-se desvoltá producerea, s'au facutu nóue plantatiuni, cá-cí la Kezanlik séu in satulu Carlova 3000 butasi nu cósta de câtu 10 franci. Dupa trei ani de la plantare rosele incepu a produce si n'au nevoia de preinuire in timpu de 10 ani. Arborii crescú in voia si nu reclama alta 'ngrijire de câtu taiarea ramureloru uscate: nici-odata nu sunt taiati.

Pe la jumetatea lunei lui Maiu, valea presentsinta unu aspectu admirabile: profumurile ce esala suntu imbetatórie. Culegerea tiene trei septemane si florile se iéu in acea-si di cá sè nu li-se piérda mirosulu. Pentru acestu scopu suntu distilate in apa in timpu de dóue óre, apoi scóse, si ap'a profumata din nou supusa disti-

larii: esenția mai usiōra decātu ap'a se suie in data la suprafacia si e strinsa c'o linguritia.

Pentru 80 grame uleiū trebuie 26 chilogramme de rose sēu aprōpe 130,000 flori. La Kezanlik se producū 2,000 chilogramme de esenția, cea-a ce pōte formá o ideia despre numerulū roselorū ce crescū in acēsta vale.

In terminu de midilocu, unu chilogrammu de esenția costa 1,000 de franci. Pentru culesu si distilare se 'ntrebuintiēza mai cu sēma femeii si copii, cu plata de 50 centime pe di. Pe la 15 Iuniu, uleiurile aparū in tērgu si suntu expediate in porturile vecine. Adesea inse negutiatorii insarcinati cu vinderea pretiosului profumu lu-falsifica, amestecandu intr'insulu mirosuri multu mai comune si mai cu sēma uleiū de geranium din Anatolia, falsificare astadi adoptata si trecuta 'n comerciū.

Acēsta industria formēza bogati'a locuitorilorū din Kezanlik, cari suntu in numeru de 12,000, dintre cari 8,000 Bulgari si 4,000 Mahometani.

(La Turquie).

Espositiunea universala

de la

Filadelfia si noulu turnu Babel.

Se scie cā in 1876 se va face in Statele Unite din America, in orasiulu Filadelfia, o mare expositiune universala. Acēsta expositiune care va fi in acela-si timpu o serbare seculara a declaratiunii independentiei Statelorū Unite, va stralucei printr'unu monumentu ce va servi cā o amintire despre originea republicei americane, atātu de puternica si de prospera in presentu. E vorb'a de constructiunea unui turnu gigantic, care se va radica pe pamentu mai susu de cātu tōte operele omenesei facute pana asta-di si va concurá cu famosulu turnu Babel, pre care ómenii se incercara a-lu radica pre candu inca in lume nu se vorbiá de cātu o singura limba.

Acestu turnu, care va avé o inaltime de o mie pitiōre (mesura anglesa), si care va fi o creatiune fara exemplū cā opera esita din mana omenesca in comparatiune cu cele mai inalte verfuri ale muntilorū Cordileri si Himalaia negresitu cā este unu pigmeu dar' va intrece cu multu cele mai mari inaltime ale operelorū omenesci in fiintia.

In adeveru marea piramida a lui Cheops din Egiptu are numai 480 pitiōre de inaltime; Cupol'a lui St Petru din Roma, 473; piramid'a

lui Chefren 454; catedral'a din Strasburg, 438; turnulu S-tului Stefanu din Viena, 436; biseric'a St-Martin din Landshut, 434; catedral'a St. Paulu din Londra, 375; cupol'a Rotondei de la expositiunea universala de la Viena din 1873, 348; cupol'a Capitoliului din Washington 287; turnulu bisericei Trinitatea din New-York, 286; colon'a de granitu a monumentulu comemorativu de batalie de la Bunher's-Hill, 221.

Amu lasatu la o parte turnulu catedralei din Coloni'a, de óre ce acestu monumentu nu este terminatu, si care se va radica, celu putinu dupa cumu se pretinde, la 500 pitiōre de asupr'a nivelulu pardoselei edificiului.

Planulu acestei a opt'a minuni a lumii se detoresce la doi ingineri civili, Clarke si Reeves, cari voru fi si architectii sei si suntu in acela-si timpu intreprindictorii tuturorū zidurilorū expositiunii. Renumele lorū este fórte bine cunoscutu, in cātu Americanii potu sperá in reusit'a intreprinderii.

Turnulu va fi construitu de feru lucratu din Americ'a transformatu in place, cari voru fi legate prin scōbe asiediate, unele diagonalu altele orizontalu. Form'a turnulu va fi rodunda; diametrulu seu la basa va avé 150 de pitiōre; si va merge scadiendu pana la vârflu, unde va avé numai 30 pitiōre; in tōta lungimea sa va fi traversatu de unu tubu centralu cu unu diametru de 30 pitiōre, care tubu va constitui monumentulu intregu: in laintrulu tubulu voru circulá 4 suitori, cari voru fi astu-felu construite in cātu sē pōta suí 500 persōne in 3 minute si sē le scobóra in 5; persōnele carora nu le va placé acēsta procedare si cari se voru teme a se aventurá in aceste suitori, voru poté face recursu la treptele unei scari ce va merge de giuru impregiurulu tubulu.

De tōte partile turnulu va fi intaritu cu legature si scōbe mari, cari voru face monumentulu totu atātu de solidu, dupa cumu se crede, cā si cum ar fi de pétra Totulu, se pare, s'a calculatu astu-felu cā partile superiōre sē nu eserciteze a supra celor inferiōre o presiune mai mare de cātu voru poté suportá.

Monumentulu va fi taiatu, in tōta lungimea sa, prin patru galerii, acoperite si incunjurate de o rețea de sirma, destinata a preveni ori ce accidente. Chieltuielele ce va necesitá constructiunea acestui turnu suntu evaluate la sum'a de unu milionu de dolari (cinci miliōne de franci), ér timpulu necesaru pentru didirea sa la unu anu. Pana acum nu s'a

fixatu inea loculu pe care se va radică acestu fenomenu; se crede inse că nu va fi departe de palatulu expositiunii, astu-felu in câtu zidirile sale voru poté fi la trebuintia stralucitu iluminata prin lumin'a de calciu séu lumina electrica proiectata din inaltimea vârfului noului turnu Babel.

Ceea ee suntu arborii Mamut din California printre cele-lalte plante, va fi turnulu de la Filadelfia printre operele omenesci. Se crede că dupa terminarea expositiunii va servi de Observatoriu.

(Vocea Covur.)

Smochinulu.

— Smochinulu este unu arboru de o fôrte mare valóre in tóta regiunea de pe langa Mediteran'a Europei, Asiei si Africeii, unde fructele sale jóca unu rolu de prim'a ordine in alimentarea claselor sermane.

In tierete calde, unde ia o desvoltare es-traordinara, smochinulu ofere unu trunchiu neegal, câte-o-data nodorosu, cu lemnulu albu si fragedu, cu frundie mari in forma de palma si la basa cá anim'a. Ramurele sale se întindu in tôte directiunile; umbresce o intinder considerabile si este impenetrabilu de radiele sórelui.

Smochinulu de pe cóstele meridionale ale Alpiloru, Liguriei si Italiei este giganticu. In anume localitâti este parîntele nutritoru alu familiei. Fructulu seu ajunge unui locuitoru pentru o mancare.

Drumasiulu ce trece printre campiele pline de uscatiune din média-di se pune la umbr'a unui smochinu spre a se odihni pucinu; dar' acésta odihna nu tiene multu. Indata aude de-a-supra sa ruptu de ramuri, o fre-care de frundie, strigate ascutite; radica ochii si zaresce o dróia de copii mici, cucuiati si imprasciati cá paserile, furandu smochine. O familia intréga se nutresce din acestu arboru si nu-lu parascesce de câtu candu s'a saturatu.

Dar' loculu unde smochinulu se aréta regele vegetatiunii sunt cóstele occidentale ale Africeii, Guinea Septentrionala si Nóu'a-Guinea. Rarii caletori ce au potutu visitá aceste regiuni au remasu extasiati dinaintea minunatelor smochine ce crescu in anume locuri unde man'a omului a bine-voitu a le dá óre-cari ingrijiri.

Unele triburi de pe cóste ce locuescu sub corturi séu in bordeie acoperite cu paie au

dreptu singuru adapostu contr'a sórelui unu arbore pe care natur'a l'a facutu se crésca in mijoculu locuintelor, unu smochinu! Acestu smochinu este casinulu populatiunii fara ocupatiune; este templulu unde se intrupescu credintiosii, este caravanseraiulu unde se tracéza afacerile; acolo se facu rogatiunile, se celebréza casatoriele se dantiéza, se mananca, se bea la sunetulu tamtanului. Acestu arboru adapostesce totu tribulu; imbraciséza, sub bolt'a frundiilor sale neincetatu renascénde o circumferentia de mai multu de 200 metre.

In timpu ce la aceste latimi smochinulu cresce fôrte tare, fara a fi multu cultivatu, in tierete temperate séu reci cere o multime de ingrijiri. In locu de a-lu lasá sè crésca, este mantienutu cá unu arborelu de 2 séu 3 metre celu multu. Se plantéza in vre-o positiune espusa la sóre séu pe vre-o cósta. Iérn'a este aperatu de frigu legandu-i ramurele sale in manuchie si invelindu-le cu paie. Une ori se cultiva in floraria. Se intielege că prin astu-felu de chinuri, smochinulu, in tierete septentrionale, nu póte deveni de câtu unu arboru mediocreu producénde fructe próste.

Un'a d'in cele mai frumóse specie de smochini ce se cultiva in gradine este smochinulu elasticu, *ficus elastica*, numitu de comunu *cauciucu*. Acest'a este unu fôrte frumosu arboru din Indiele-Orientale, remarcabilu prin frumuseti'a frundiilor sale ovale lanceolate, coriacee, cu lustru, intregi, — pe cari se desemnéza mai antâiu o usióra colóre purpuria. Elu este unulu din acei arbori ce in tiér'a loru dau unu sucu laptosu inchiegatu care nu e altu-ceva de câtu cauciucu.

Smochinulu Liguriei ofere unu isvoru pretiosu pentru industri'a strugariei. Cu lemnulu de smochinu se fabrica la Genua nisce lucruri mici fôrte de gustu: cesce, vasuri, pahare, buti mici, etc., etc.

Mosaicu.

Dorinti'a de a paré isteti, de multe ori ne impedca d'a fi — isteti.

*

Ca cine-va sè póte fi omu mare, e necesariu, ca sè scia intrebuintiá tôte norócele sale.

*

Virtutile si peccatele nóstre mai alesu in norocu se observa, ca si obiectele la lumina.

—

S A L O N U ?

Doliulu dupa nunta séu mórtea unei mirese.

Anulu 1875 ni se presinta cu multe lucruri es-traordinare: intr'acestea potemu nará un'a din intem-plarile care atrase mai multu mirarea publica si care dóue díle fu obiectulu unoru convorbiri doreróse in ur-bea nóstra Ploiesci.

Eca intemplantarea :

Dumineca sér'a, 9 februaríu, avù locu in biserica St. George-vechiu celebrarea cununiei unei tinere, fru-mósa si plina de viétia, a sieseica fíca a unui betranu functionaru salinaru de la Slanicu, c'unu tineru comer-ciante din Ploiesci.

D'ací nunt'a merse, in apropiare, la cas'a dlui Petre Zagoritz, unulu díu ginerii parintelui miresei, unde balulu si veseli'a durara pana a dóu'a dí diminé-ti'a, si se dice cá mirés'a a jucatu multu.

La siese óre diminéti'a, mirés'a cu ginerele ple-cara la cas'a de locuintia a acestuia, mai in departare, dintr'o strada laterala a calei Oieloru.

Aci mirés'a se debarcà si se culcà; ginerele facu asemenea, inse simtindu-se tare obositu, — adormi indata.

Dupa putinu somnu, elu se desceptà, miscatu d'o scuduitura a corpului sociei: cauta spre dins'a, dar o vedíu ca dormínda: o miscà, o strigà sè vedíca ce are, dar ea nu respunde nimicu, nu dete nici unu semnu de viétia.

Acesteia se petreceau pe la 8—9 óre.

Ginerele, desperatu, aduse unu medicu, apoi unu alu doilea: acestia, de si gasescu corpulu miresei inca caldu, declarara, cá este mórta, aretandu necesitatea unei autopsii medico-legale, spre a scí caus'a care a produsu o mórte atátu de extraordinara.

Nu scímu cum autoritátile si sciinti'a s'au mul-tiamitu pe declaratiunea nefericitiloru parinti cá n'au nici o banuíela, si au datu voia de inmormentare fara autopsia; publiculu inse a remasu in necunoscentia des-pre numele ce se va fi datu in actele stári civile, a dóu'a dí dupa celebrarea casatoriei, acestei morti violinte.

Ceea ce s'a pututu vedé e cá tinera mirésa din séra de 9 februaríu a avutu destíuulu ca la acel'a-si tímpu, in sér'a urmatóre de 10 februarín, sè fia adusa totu ca mirésa, inse mórta, la acea-si biserica, la acela-si locu unde primise bine-cuventarea cununiei, si 'n acea-si gatéla a nuntii, purtandu betél'a si coróna de flori pe capu.

Preotulu spune, cá corpulu erá inca caldu chiaru candu s'a depusu in biserica.

Cu tóta gréua ninsóre, multimea din tóte partile a mersu la biserica sè contemple o mórte atátu de estra-ordinara.

Corpulu s'a inmormentatu la 11 februaríu, patru óre dupa amédi, si bratiela inca i-se poteau misca.

Aru fi fostu de doritu ca sciinti'a sè fi intrebuin-tiatu mai multe esperiintie in constatarea unei morti,

care, dupa dóue óre abíá, prefacù in doliu bucuri'a si veseli'a unei numeróse si 'ntinse familie.

O farsa curiósá.

Scen'a, trebuie sè ve spunemu dragi lectori, nu se petrece la noi ei in Francia, pe calea ferata, intre Paris si Versailles.

Trei individi, amici neseparati, caletoriau pe im-perial'a calei ferate; dínzii plecaserá de la Paris, du-céndu-se la Versailles ca sè asiste la siedinti'a Camerei in care avea sè se discute legile constitutionale.

Frigulu i stringea intre spete, dar loru ce-le pasa, ridén si beau la cognac.

In ristele loru unulu díu ei zari subtu banc'a pe care siedea unu aparatu; ridicà scándur'a ca sè vedíca mai bine, chiama si pe amicii sei, si care le fu mirarea candu recunoscura cá aparatulu nu erá altu ce-va de cátu partea superióra a lanterneloru, cari luminau inte-riorulu vagóneloru.

Dínzii plecaserá sér'a, ca sè máia o nópte in Ver-sailles.

— Ai sè jocámu o farsa caletoriloru din vagóne, — dise unulu díu ei.

— Cum, — esclamara ceilalti?

— Sè stingemu lanternele.

Diserá si facura. Intr'o clipa stínserá lanternele, si siese vagóne fura cufundate in obscuritatea cea mai completa,

Caletorii díu vagóne, unii erau multiumiti de in-tunerecu, altii nu.

Intré cei d'antáiu potemu citá pe amanti, cari aperati de intunerecu, poteau sè-si dea câte unu sarutu díu candu in candu.

Cátu despre barbati cari venisera cu sotiele loru, fura fórte contrariati, candu audira acele sarutari, cá-ci nu scieau déca nu si sotiele loru primescu si inapoiédia astu-felu de cadouri, altoru persóne.

Nu erá de ajunsu numai atát'a; se mai intempla ca si intr'unu vagonu sè fia unu tineru carni i placea sè ridia in socotél'a altor'a, si ca sè necájésca pe vecinii sei, sarutá mereu man'a sa, ca sè faca sè crédia cá in vagonu se petrecu scene, putinu cam incidente.

Barbatii si femeile cari se aflau cu elu in vagonu, acúsá fie care in gându pe vecinii sei ca imorali si corupti.

Cei dupa imperiala, cari causerá tóte aceste za-paceli, lesinau de risu, pe candu cei díu vagóne, ascep-tau cu inim'a palpitanda ca sè ajunga mai iute la statia.

In fine ajunserá la statia, si fars'a se terminà intr'unu modu cum nu prevedíuserá cei trei strengari dupa imperiala.

Acestia de siederea loru in frigu, inghiatiasera de totu, si unu bietu comisaru de politia, avendu mila de dínzii, i tramise sè se incaldíesca la depositu, si afacerea loru este tramisa inaintea tribunalulu corec-tionalu.

B o m b ó n e.

Mai nóptea trecuta unu sergentu întelnesce pe ulitia unu omu bétu si lu-duce la arestulu comisiei.

Diminéti'a directorulu lu-chiama in camer'a sa.

— De unde veniai asta nópte, — lu-intréba directorulu, — de erai bétu mortu.

— De la carciuma, dje directore. Dar nu eram asiá cum dici Dumnéta.

— Cum? Nu erai bétu?

— Bétu, da; nu inse mortu! N'asiu vré sè se respandésca asemenea sgomotu, cà-ci amu o multime de rude si m'asiu pomeni cu ele gramada, lucru ce n'asiu voi nici de eum. Nu le potu suferi.

Doctorulu R. întelnesce dilele acestea pe confratele seu, doctorulu de colóre X.

— Voiu sè iau unu congediu pentru câte-va dile, — dise X., — nu ai buetate sè-mi tii locul pe langa bolnavi?

— Cu cea mai mare placere. Dar de ce nu-i lasi, amice, cà-ci moru ei si fara mine!

— O! nu! Eu sunt fórte *rogulatu*, si voiu ca insu-si bolnavii mei sè móra cu regula.

CE E NOU?

Acte generose. Pr. Ssa Par. Eppu de Oradea-mare Ioanu Olteanu, au donatu tinerimei scol. din Blasiu 100 fl. v. a. — Pr. Ssa Par. Eppu alu Lugosiuu Dr. Victoru Mihali, cu ocaziunea instalatiunii sale au datu a se imparti intre saracii cetatii 100 fl.; asemenea au donatu la dóue spitale din Lugosiu câte 50 fl.

Calugarire. Nou-alesulu Eppu alu diecesei Aradului Ioane Metianu s'au calugaritu in monastirea Hodosiului. In sept. trecuta acest'a are sè tréca prin gradele monachice pana la demnitatea de Archimandritu, si dupa acea actele alegerii se voru substerne guvernului spre intarire.

Fratele imperatesei medicu. Fratele imperatesei Austriei se ocupa de mai mult ani cu studie medicali si acum porta titlulu „Ducele Dr. Carlu Teodoru de Bavaria.“ In timpurile d'in urma dinsulu frecuentá clinicele d'in Monacu (München) si inainte de câte-va dile in institutul d'ui profess. Dr. Aug. Rothmund si in presentia acestui-a au facutu prim'a operatiune de ochi cu doritul succesu favorabile. — Eca unu membru de familia domnitória, carele are meritulu si onorea d'a fi invetiatu ce-va a fara de manuirea armeloru ucidetorie.

Accidente sinistre. In urmarea frigului si a ninsorei excesive se ivira multe nenorociri mai alesu in Romani'a. „Monitoriulu“ insira mai multe: Pe drumulu de la Bucuresci spre Domnesci, s'au gasitu morti doi individi anume: Alesandru Preda si Stoica Oprea, inghiatiati pe langa saniele loru cu boi. — Pe drumulu Bucuresci-Pitesci s'a gasitu asemenea mortu individulu Radu Militaru langa sani'a sa. — Totu pe acestu drumu, s'au gasitu mortu Ioanu Vieriu, din comuna Priseceni impreuna cu doi cai de la sania. Pe drumulu Brezoei s'a gasitu morta femeia Stana, din comuna Floresci. etc. Circulatiunea a fostu in mai multe parti intrerupta,

dupa mesurile inse energice luate de autoritatile respect. comunicatiunea s'a deschisu era. Pe lini'a Brasiovu-Ploiesci de si viscolulu a fostu forte mare inse dupa mesurile luate espeditiunea a inceputu a trece. In nó tea de 13 spre 14, in judetulu Teleormanu s'a simtitu unu micu cutremuru. Cele mai energice mesure sunt luate in tóta tier'a pentru grabnic'a restabilire a comunicatiilor. Lupii impinsi de fome si frigu au esitu la campu si vediendu drumurile de tiera paresite (neamblate), au intratu in sate, ba chiaru pana in suburbiile capitalei, unde fecera mai multe victime. — In suburbiulu de càtra Cotroceni nieu'a acoperise casele încâ'u locuitorii trebuira sè esa pe hornu.

Esecutiune miitare de doue centurie (companie) s'au esmisu d'in partea cetatii Sabiiului in contra comunitatii satesci P o p l a c'a. Caus'a este muntele Platosisu, care de mai multe decenie este mérulu de certa intre cetatea Sabiiulu si numit'a comunitate romanesca, care tiene la dreptulu seu de proprietate a supr'a acelui munte si au opritu pe Sabiiiani cà sè taie lemne de acolo.

Ajutoriu de statu Adunarea Deputatiloru Romaniei, in siedint'a de la 22 febr. st. v. la petitiunea Dlui Ales. Lupascu sustienuta de comis. de pet. si mai alesu dupa calduros'a spriginire a dlui Nic. Ionescu, au acordatu Dlui A. P. Ilarianu ajutoriu anuale de **3000 lei**, pe timpu de trei ani, spre a-si cautá de sanetate.

Secretarii de statu la ministerie se schimba si ei dupa usulu constituionale decâte ori se schimba ministrii respectivi, asta-data inca toti si-a datu demisiunea dar pana acum au fostu de nou numiti seu mai bine dicandu lassati in posturile avute: Car. Cemeghi, la just. Hieronimi la comunicatiune, Tanárki la culte. — In locul lui C. Zeicu, a carui demisiune s'au primitu, este propusu baronu Gavr. Kemény cunoscutulu agitatoriu pentru urcarea censului elector. in Transilvani'a, fostu ageru Lonyastu, éra asta-di trecut in castrele Tiszaiana. Acesta numire va face impresiune câtu se pote de rea si cu anevoa se va paralisá prin numirea de secretariu de statu totu la interne a dlui Ales. Nicoliciu (serbu) deca se va realisé.

Dr. Teodoru Pauler despre care se vorbiá cà are intentiunea d'a-si cere pensionarea si a se retrage cu totul in vietia privata, au declarat din contra cà va continua prelectiunile sale la facultatea juridica, sperandu a mai veni pote éra-si la ministeriu.

Talharía. „Libertatea publica“ din Galati, de la 5 ale curintei, naréza urmatóri'a talharia severita aprópe d'acelu orasiu: „Dilele trecute, unu Englesu cu soci'a sa (nu de multu casatoriti) plecara cu trasur'a in preambulare la Barbosi, unde, ajungéndu si nesciindu cà trenulu de la Bucuresci trecuse deja spre Galati, detera drumulu trasurei. Tiner'a parechia fu dar silita sè plece pe josu. Venindu pana aprópe de Galati (in valea Fontaneloru), le esi inainte o banda de 7 hoti, cari atacara si maltrataru pe ambii socii in modulu celu mai atroce si mai desonorantu, desbracandu-i, rupéndu cerceii din urechiele dómnei cu carne cu totu, si baténdu-i in cátu i lasara mai multu morti de cátu viui. Nenorocitiu pornira in camasi si desculti pe drumulu inghiatiatu si grunzuros. Ajungéndu la unu cantonu, cerura ajutoru, dar cantoniarulu se margini a se uitá numai pe ferésta, fara sè le dea nici unu ajutoru, si astu-felu

fura siliti să continue drumulu pana candu ajunsera la bariera, unde li se dete asilu.“

Curiosetăți chineze. „Gazetta de Pekin“ e plina de lucruri curioase a supra modului de guvernamentu alu chineziloru. Spre esemplu, această gazeta inregistra o rezoluțiune a consiliului de statu prin care ură acum doi ani junelui imperatoru 10,000 ani de prosperitate, si in acela-si numeru publica unu decretu prin care se numia comisiunea de architectura care trebuia să construiesca mausoleulu destinatu să cuprinda pe fiulu Sorelui si soci'a sa, dupa morțe. Cu ocașiunea celei din urma caletorii a imperatului la mormentulu stramosiloru sei, catării cari transportau concubinele sale, au moritu fara veste. „Gazetta de Pekin“ a inse-ratu a două di unu decretu ce destituia, pentru acestu motivu, pe șiefulu eunuciloru, si exilă in acela-si timpu pe mai multi oficieri pentru că au pusu multa graba a aduce la mēsa felurite mancari Maiestății sale.

Societati si institute.

✓ **Ateneulu Romanu.** Dumineca, 16/28 februaru, la 8½ ore sēra, dlu V. Alesandri tinu o conferinția publica, in folosulu societății de bine-facere Elisabeta-Dōmna.

✓ **Ateneulu Romanu.** Dumineca, 23 februaru, dlu Al. Petrescu: convorbiri a supra ore-caroru cestiuini de organizare sociala.

Literatura.

✓ **Romanu.** A esitu de sub tipariu: „Scarlat“, romanu originalu de I. C. Fundescu, redactorulu „Telegrafulu“, si se afla de vendiare la tōte librariile din Bucuresci.

T e a t r u.

✓ **Teatrulu-Circu din Bucuresci** Compania dramatica, representata si dirigiata de dlu M. Pascaly, jocă Marti la 18 febr. „Copii negurilor“ drama in 5 acte; Joi la 20 febr. „Rasvan Voda“ drama in 5 acte, de B. P. Hasdeu; Vineri la 21 febr. „Rotarulu“ comedia-drama in 5 acte; Dumineca la 22 febr. „Rasvan Voda“ drama in 5 acte.

Tribunale.

Unu procesu originalu. Dilele trecute aparura dinaintea unui judecatoru de pace din Paris unu peruchieru si unu coafeoru. Perucherulu acusă pe vecinulu seu coafeuru că i alunga cumperatorii si că ride de tabl'a ce o are espusa afara la usi'a magazinului. Peruchierulu adeca si-lasase de mai multu timpu să-si vapsēsca o tabla frumōsa pe care se vede Abesalom, cum remasese spendiuratu cu pērule de craca unui arboru. Sub acestu cadru se citescu urmatōriile cuvinte: „Aci se vede Abesalom, spendiuratu de pērule seu. Elu ar fi evitatu această nenorocire, deca aru fi portatu o peruca.“ Perucherulu se tânguia, ca junele coaferu l'a superatu acuma in privinti'a acestei table: că si elu a espusu un'a afara care represinta unu barbatu in apa aprōpe de a se inecă si cum unu altu barbatu, fōrte omenosu, ce incercă de a scapă pe nenorocitu, apucandu-lu de peru; dara acelu barbatu din apa pōrta o peruca, cu care salvatorulu remane in mana, ēra nenoro-

citulu se cufunda. De desubtu se citește apoi: „Ar fi scapatu de această nenorocire, deca n'aru fi portatu o peruca.“ Publiculu presentu, ce ēra numerosu, erupse intr'unu risetu tare ce dură multu timpu, dara judecatorulu de pace nu gasi nici o ofensa pentru perucheru si achitā pe acusatulu.

Unu procesu fōrta glumeti. Englesii trebuie să fi in totu-de-una escentrici. Diarele din Londra ni spunu, că Wiliam Norton-Perse, capitanulu d'altileria, a fostu chiamatu inaintea tribunalului de politie ca inculpatulu c'a facutu desordine intr'o sēra la teatrulu Princeser. Elisée Wutts, ampoiatsu alu teatrului, a marturisitu, că in acea sēra inculpatulu s'a prezentatu fōrte tardiu cu unu biletu de stalu; dar fiindu că nu ēra imbraeatu convenabilu, a crediutu că trebuie să-i refuse intrarea, oferindu-i unu locu in alta perte. Inculpatulu a refusatu această oferire, staruindu a intrā la loculu seu si acoperindu calea trecetoriloru. Dlu Newton, judecatoru, intrēba pe ampoiatsu teatrului deca refusa a primī persōne imbracate cum ēra in acelu momentu inculpatulu, adeca in costumu de diminētia. Dlu Watts respunde, că in acea sēra nu ēra imbracatu tocmai asiā; dar că avea o cravata de colōre. Dlu Newton. Deca, pentru a merge la spectacolu trebuie să se imbrace cine-va intr'unu modu particularu, acesta nu este teatru. Dlu Watts are să dica ceva si a supra hainei? — Watts. Nu; dar gentilomii cari voiescu să stea in stalu, trebuie să aiba cravata alba, acest'a este costumulu teatrului. Unulu din proprietarii teatrului declara, că de vre-o șiepte sēu optu ani este unu obiceiu că toti căti vinu in stalu trebuie să se imbrace in asemenea modu. Dlu Newton, judele, considerandu acestu obiceiu absurdu, dā ordonantia de neurmaire contra capitanului Wiliam. — Eu am fostu de curendu la teatru in Francia, — a disu judele dupa ce a cetitu sentinti'a, — si am vediutu in totu-de-una publiculu imbracatu in tote modurile.

Feliurite.

Miracole omenesci. S'a vorbitu de multe creatiuni miraculose a mintii omenesci; d. e. unu anume Johan, din Königsberg, facuse o musca de feru, care sborā in pregiurulu unei camere si apoi veniā să se puna pe man'a stapanului seu. In timpulu imperatorului Frederic, o acuilă artificiala se arunca inaintē-i la distantia de 500 pasi si apoi se intōrse la loculu de unde plecuse. Unu Olandesu, Corneliu van Drebbel, ce mori la Londra in 1634, fabricase unu instrumentu de musica, ce se deschidea de sine la resaritulu sōrelui si cantā totu timpulu cătu astrulu se aflā pe orizontu. — Germanii au fostu totu-de-una renumiti pentru confecționarea acestoru masine mici. Astu-felu doi lucratori germani faimosi, unu orologieru si unu juvaergiu, pariara intre ei pentru esecutarea cap' d'operei celei mai estraordinare. La din'a fiesatulu orologierulu pusē pe mēsa dinaintea arbitriloru alesi unu painjen de arama care imita intoctmai naturalulu. Juvaergiuulu presenta o carutia microscopica de argintu, care avea pe ea statue imperceptibile de barbati si femei. Juriulu nu sciā pentru care să se pronuntie. Atunci juvaergiuulu prinse o musca si-i lipi picioarele cu cēra de capr'a carutiei; musc'a incepū să sbōre si caruti'a să durue. Atunci orologierulu atinse cu degetulu painjenulu, si picioarele insectei, miscate prin resorturi interioare estremu de mici,

se agitara si animalulu incepù se alerge pe mēsa ca unu painjen viu. Orologierulu castigà.

Greutatea corpului omenescu la diferite etati. In terminu de mijlocu, dupa nascere, baietii cantarescu ce-va mai multu, si fetele ce-va mai puciuu de 6 livre englese. In timpulu celoru 12 ani d'antàiu greutatea ambeloru secse este mai egala; dar dupa acēsta etate, barbatulu câstiga o preponderantia marcanta. — Astu-felu junii de 20 ani, tragu in terminu de mijlocu 143 livre, in timpu ce junele de aceea-si etate nu tragu de câtu 120 livre. Barbatii atingu cea mai mare greutate catra 35 de ani, dar femeile cresc in greutate pana la 50 ani si la acēsta etate mijlocia greutatii loru este de 128 livre. Amendoue secsele tragu la etatea loru matura cam de 15 ori mai multu de câtu trageau in diua nascerii. Barbatii variēza de la 108 pana la 229 livre, si femeile de la 88 pana la 207 livre. Greutatea mijlocia a naturei omenesci, la tôte etàtile si conditiunile, este cam de 100 livre. (Voc. Cov.)

Etatea catoru-va barbati celebrii. Suveranulu-Pontifu are 81 ani, si ministrulu seu cardinalulu Antonelli, 67. Imperatulu Napoleone avea 63 ani; principele imperialu, are 18, dlu Thiers 76; imperatulu Germaniei acea-si etate cu dlu Thiers; comitele de Moltke, 72; von Roon, 70; Bismarek, 59. Lord Russel are apròpe 82 de ani, Disraeli, 68, si Gladstone 65; dlu de Rémusat, 76; Dufaure, 75, Cremieux, 77 si Jules Favre, 64. Ducele de Nemours are 59 ani; principele de Joinville, 55; ducele d'Aumale, 51, si comitele de Chambord, 53. Gambetta are 40 ani; comitele de Paris, 36; Jules Simon, 57; lord Granville 58 si Louis Blanc, 60.

Suvenirea mortiloru.

Teodoru Serbu, unulu dintre cei mai harnici diregatori tineri romani, carele pana mai in dilele trecute ocupase insemnatulu postu de protonotariu alu comitatului Aradu, si-a respiratu sufletulu la 13 l. e., finindu-i-se viēti'a intr'unu modu fòrte tragicu. Mòrtea-i grabnica a produsu o gele profunda in toti amicii si cunoscutii sei, si in totu orasiulu, cà-ci repausatulu a fostu unu barbatu de toti iubitu. La inmormentare, care s'a facutu in diu'a urmatòria, a asistatu unu publicu fòrte numerosu, compusu din elitea societàtii aradane si din reprezentantii comuneloru din giuru, cari aflase de acēsta trista intemplan. Totulu erà in doliu, toti geliau, toti plangeau. Elu nu mai este! A lasatu dupa sine in gele neconsolabila pe jun'a si multu iubit'a sa socia Emilia n. Popoviciu, cu care abià a petrecutu patru ani de fericire, — pe duiosii si betranii sei parinti, alu caroru radiemu erà, — pe intristatii sei soeri — Alessiu Popoviciu avocatulu in Comlausiu cu soci'a Liuba n. Demetroviciu, — si pe numerosii sei consangeni, intre cari si pe scriitoriulu acestoru sire, cumnatu alu seu, carele — legatu de patu prin bóla — n'am avutu nici macaru acea trista mangaiare sè fiu potutu asistà la ingropatiune, spre a aruncà unu pumnu de tierina spre cosciugulu unui bunu confrate, si bunu romanu. Fia-i tierin'a usiòra!

Ghicitura de semne

de Eleonora Siofanu.

△ u 8oBce ∪ Bé × Bu:óTe
 △ ei Bei Te \$o\$u × a ∇ aT △ u,
 △ a) ⊙ u Ti* * \$iuBi 8e)i)óTe
 I) Ti)u ∇ u ∇ oB) u\$Be T △ u;

ATiá Te ∪ i\$u ∇ eT\$e
 Ti TieB ∪ e ∇ e i)\$Be × ∇ oBi,
 △ o) ⊙ u qeB\$ × a P. ∪ a) ⊙ eT\$e
 △ u ⊙ |)\$i 8e)i)a\$o Bi.

„Siedietòrea“, a aparutu inca la 1/13 jan. Numerulu primu contine aceste: Haidati la siedietòre! si Anulu nou, versuri de Iosifu Vulcanu; Anutia, novela poporala, de V. R. Buticescu; Barbatulu dusu la catania, versu umoristicu, de Ionu Tripa; Christosu cu trei slugi, poveste din poporu, tramisa de At. M. Marienescu; Doine de Ia Sasu-Reginu, culese de Maria Precupu; Dascalulu si badea Ionu, dialogu; Doina de la Sibiiu, culésa de N. Petru; Pacala si Tandala, anecdote din poporu, tramise de Pavelu Chinesu; si in sfirsitu: Ciumelu, ciumelu.

Nr. 2 a esitu la 1 fauru si contine aceste: Neopotulu lui Traianu, versu pentru scolari, de I. Vulcanu; S'au schimbatu vremile, invetiatura pentru poporu, de A. M. Marienescu; Pescerea smeiloru, poema de Petru Dulfu; Vulpea si lupulu, poveste din poporu, tramisa de Vasilie Bianu; Doine din Satu-mare, culese de I. T. Fane; Cele diece porunci ale tieranului romanu, — invetiature scurte, de I. V.; Hodoroescu si Trosecu, dialogu, cu ilustratiune; Ghici ghicitòrea mea! de I. D.

Nr. 3 a esitu la 1 martisioru si contine aceste: Nēmulu romanescu, poesia de Iosifu Vulcanu, — Scrișòrea unui plugariu catra redactorulu, de Isaia Schintea, — Domnirea femeii, poesia de Vasilie Budescu, — Mintea si Noroculu, poveste din poporu, tramisa de Iosifu Ursu, — Doina de la Lapusiu, de Alecsa Latesiu, — Dascalulu si badea Juonu, dialogu, — Pacala si Tandala, anecdota din poporu, tramisa de N. Rubenescu, — Doi tovarasi buni, anecdota, — Hodoroescu si Trosecu, — Ciumelu, Ciumelu.

Vestindu aceste, rugàm u pe toti carturarii poporului romanu, sè binevoiésca a introduce acēsta nóua foitia in mijloculu poporului, cà-ci ea este intemeiata spre a desvoltà gustulu de cetitu, care va produce multu folosu pentru poporu. Pretiulu pe unu anu e 1 fl. Esemplare mai avemu inca.

Totu-odata multiamimu din anima pré numerosiloru nostri colectanti, cari n'au intardiatu si pan'acuma a ni dá mana de ajutoriu la publicarea acestei intreprinderi asià de ieftine.

Budapesta 2 martisioru 1875.

Iosifu Vulcanu,
 redactorulu „Siedietòrei.“

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1875. Calea tieriei nr. 39.